

N:o 13.

Ank. till Riksd. kansli den 10 mars 1898, kl. 12 midd.

*Betänkande, i anledning af väckta motioner om nedsättning af
tullsatserna för kaffe och té.*

Förslag hafva vid innevarande riksdag i väckta motioner framstälts om nedsättning af tullsatserna för kaffe och té; och har utskottet ansett sig böra till gemensam behandling företa dessa frågor.

Nämnda motioner äro n:o 23 inom Andra Kammaren af herr *J. Anderson* i Tenhult, i hvilken förslag herr *Carl Johansson* i Aflösa instämt, och n:o 27 inom samma kammare af herr *H. Odencrants*. I den förra af dessa motioner föreslås, att tullen å kaffe måtte nedsättas till 5 öre för kilogram och att denna tullnedsättning måtte vinna tillämpning, så snart ske kan, senast från den 1 juli innevarande år, samt i den senare, att tullen å té måtte nedsättas till 25 öre för kilogram.

Herr *Anderson* har i sin motion anfört följande:

»Det är ingalunda obekant, hurusom för ett par årtionden sedan den åsigten var gällande, att de flesta varor, som infördes i riket, skulle från tullumgälder vara fria. Men för att bereda staten stora inkomster, blefvo en del nödvändighetsvaror belagda med oskäligen höga tullar, synnerligast sådana, som icke kunde produceras i vårt land. Bland sådana var artikeln kaffe.

Bih. till Riksd. Prot. 1898. 5 Saml. 1 Afd. (N:o 13.)

På min framställning till Riksdagen för några år sedan blef tullen å kaffe nedsatt, ej så mycket som jag önskade, men från 26 till 12 öre per kilogram. Jag har fortfarande den uppfattningen, att äfven sistnämnda tullafgift är för hög och bör, om ej helt och hållet borttagas, åtminstone betydligt nedsättas.

Man får visserligen från ett och annat håll höra yttranden, att kaffeförbrukningen i Sverige är större, än den borde vara, samt att man kan befara, att den blefve ännu större, om tullen borttoges och varan derigenom blefve billigare; men då konsumtionen under en längre följd af år blifvit så omfattande, som den är, läser förbrukningen hvarken ökas eller minskas, om varans pris ställer sig något högre eller lägre. Om spirituosavaror och starkare maltdrycker utbytas mot mindre eller alldeles oskadliga, t. ex. kaffe, så vore sådant förmånligare för såväl svenska folket i sin helhet som för den enskilde, äfven om kaffeförbrukningen i någon mån ökades.

Då kaffe ej kan odlas i vårt land och således ingen konkurrens mellan inhemsk och utländsk vara kan uppstå, läser man af sådan anledning kunna antaga, att priset hos de svenska köpmännen höjes med tullstatsens hela belopp, och ostridigt torde vara, att de fattige och mindre bemedlade i lika hög grad, om ej högre grad än de förmögne, förbruka kaffe, så kan jag ej finna det vara hvarken billigt eller rättvist, att personer och familjer med sina små, kringskurna tillgångar skola, då det ej är fråga om något som helst skydd för svenska näringar, på sätt, som nu sker, tvingas att göra uppoffringar för att skaffa staten stora inkomster.»

I herr *Odenkrants'* motion lemnas till en början en redogörelse för de framställningar, som förut gjorts om nedsättning af tullen å té samt för dessa frågors behandling inom bevillningsutskottet och Riksdagen. Härefter anför herr *Odenkrants*:

»De skäl, som, såsom ofvan visats, gång efter annan förmått Riksdagen att sänka tétullen, synas mig allt fort vara i hög grad beaktansvärda. Efter min tanke föranleda de nu till en ytterligare sänkning.

Den enda betänklighet, en sådan åtgärd skulle kunna framkalla, läser väl vara den, att statsinkomsterna derigenom skulle kunna sjunka. Men häremot talar den under alla de föregående åren gjorda erfarenheten, som visat, att en sänkning af tullen framkallat en ökad import, hvarigenom tullinkomsterna hållits uppe vid förutvarande storlek och så småningom ökats. Det lider för visso icke heller något tvifvel, att, om tétullen nu sänktes t. ex. till 25 öre per kilogram, denna helsosamma och välsmakande

dryck skulle vinna en så ökad användning, att någon förlust för statsverket derigenom ej skulle uppstå.»

Till ledning för bedömandet af förevarande frågor får utskottet lemna följande från den officiella statistiken hemtade uppgifter rörande införseln af kaffe och té samt statsverkets inkomster af tullen å nämnda varor:

Å r.	K a f f e.			T é.		
	Införsel.	Tullsats för kg.	Beräknad tullinkomst.	Införsel.	Tullsats för kg.	Beräknad tullinkomst.
	Kg.	Kronor.	Kronor.	Kg.	Kronor.	Kronor.
1881	12,341,006	0,26	3,208,521	62,874	1,40	88,022
1882	13,532,924	0,26	3,518,278	65,293	1,40	91,409
1883	14,197,414	0,26	3,691,295	67,270	1,40	94,178
1884	14,139,082	0,26	3,676,138	54,901	1,40	76,861
1885	15,453,503	0,26	4,017,892	90,812	0,80	72,650
1886	16,189,492	0,26	4,209,252	76,717	0,80	61,374
1887	11,542,052	0,26	3,000,896	87,489	0,80	69,991
1888	12,312,007	0,26	3,201,086	92,483	0,80	73,986
1889	17,336,015	0,12	2,080,315	123,370	0,50	61,685
1890	14,856,946	0,12	1,782,827	117,448	0,50	58,722
1891	16,056,323	0,12	1,926,755	128,153	0,50	64,075
1892	15,844,786	0,12	1,901,355	136,207	0,50	68,103
1893	16,371,190	0,12	1,964,534	149,425	0,50	74,713
1894	17,087,911	0,12	2,050,540	158,888	0,50	79,444
1895	18,067,617	0,12	2,168,107	168,315	0,50	84,157
1896	19,675,391	0,12	2,361,040	165,615	0,50	82,808
1897	29,877,000	0,12	—	—	0,50	—

Tullarne å kaffe och té utgöra icke i någon mån skydd för inhemsk produktion, utan äro uteslutande finanstullar; och såsom sådan har tullen å kaffe sedan lång tid tillbaka intagit en framstående plats. En nedsätt-

ning af tullsatserna för nämnda varor, på sätt motionärerna föreslagit, skulle sålunda icke utöfva något menligt inflytande på näringslivet inom landet, men mot motionärernas förslag tala andra skäl, som synas utskottet vara af afgörande betydelse.

Genom nedsättning af tullen å kaffe till det af herr Anderson föreslagna beloppet skulle statsverkets inkomster minskas med omkring 2,000,000 kronor om året, om beräkningen grundas på den införsel af kaffe, som under nästlidet år egt rum. Då emellertid denna införsel på grund af en genom stort prisfall förorsakad spekulation vida öfverstigit den normala förbrukningen af denna vara, torde dock den ifrågasatta minskningen i statsverkets inkomster ej komma att uppgå till nyssnämnda belopp, men i allt fall icke understiga 1,500,000 kronor om året. Vål är det sant, att statsverket för närvarande utan olägenhet skulle kunna vidkännas en så betydlig minskning i sina inkomster, men i hög grad ovisst är, huruvida allt framgent så kommer att blifva förhållandet. Och äfven om så vore, läser det vara otvifvelaktigt, att, om man i likhet med motionären vill åstadkomma en minskning i de mindre bemedlades lefnadsomkostnader, sådant kan och bör ske på andra vida bättre och verksammare sätt än det af motionären föreslagna.

Förbrukningen af kaffe inom landet har sedan en längre tid tillbaka alltjemt ökats, symmerligen i de norra delarne af riket, och utgör numera ungefär fyra kilogram om året för hvarje individ, då deremot förbrukningen i de flesta andra länder är betydligt mindre och enligt utskottet meddelade upplysningar i medeltal för åren 1885—1889 utgjort för individ i Norge 3,48 kilogram, i Danmark 2,56 kilogram, i Tyskland 2,38 kilogram, i Finland 2,21 kilogram, i Frankrike 1,76 kilogram och i Storbritannien 0,37 kilogram. Att genom nedsättning af tullen än ytterligare befrämja konsumtionen af kaffe synes icke vara välbetänkt, enär kaffe utgör mer ett njutnings- än ett näringsmedel och enligt läkares uttalande vid omåttligt bruk medför enahanda skadliga verkningar som omåttligt förtärande af spirituösa drycker.

Hvad bruket af té beträffar, är väl detta i allmänhet i sanitärt hänseende att föredraga framför bruket af kaffe, och det skulle därför vara önskligt, om ett allmännare användande af té i stället för kaffe komme till stånd. Det är dock föga sannolikt, att en nedsättning af tullen å té skulle kunna åstadkomma en sådan förändring i befolkningens lefnadsvanor; och då för närvarande té användes nära nog uteslutande af de förmögnare klasserna inom landet, skulle en sådan nedsättning utgöra en skattelindring, som hufvudsakligen komme dessa klasser till godo.

Från statsverkets sida är en nedsättning till hälften af tullen å té af ringa betydelse, då statens hela inkomst af nämnda tull uppgår till allenast omkring 80,000 kronor om året.

På ofvan anförda skäl hemställer utskottet,

- 1:o) att tullen å kaffe måtte bibehållas oförändrad;
- 2:o) att tullen å té äfven måtte bibehållas oförändrad; samt
- 3:o) att, vid bifall till hvad utskottet under punkten 1:o) hemställt, herr Andersons yrkande angående tiden för tillämpningen af den utaf honom föreslagna tullnedsättningen måtte anses hafva förfallit.

Stockholm den 8 mars 1898.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

vid punkten 1:o):

af herrar *Cavalli*, *Almström* och *Bergendahl*;

samt vid punkten 2:o):

af herrar *Almström*, *Stephens*, *Philipson* och *G. Jansson*.

Härjemte hafva herrar *Cavalli* och *Almström* anmält sin reservation mot den af utskottet använda motivering.

Herr friherre *von Schwerin* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i behandlingen inom utskottet af de i detta betänkande afhandlade frågor.
